

Sergii BURYI
Kyiv

THE FORMTION ADMINISTRATIVE CULTURE OF FUTURE OFFICERS THE PRACTICAL PREPERATION AS PEDAGOGICAL PROBLEM

In this article the problem of administrative culture of officers in foreshortening psychological and pedagogical point of view, scientific sources which touch a problem administrative culture of specialists are analyzed, and the structure of administrative culture of officers is presented. It follows to bind forming and development of administrative culture of officers to comprehensive development them spiritual sphere, professionalism, competence. And here administrative culture, entering an element in all types of mutual relations of officer with the outward things of people, things, nature, comes forward basic and by an regulator him administrative activity and conduct. The level of developed of administrative culture of these constituents represents functional reliability and adequately provides implementation of the administrative tasks put before officers.

Key words: culture; management; administrative culture of officers.

Сергей БУРЫЙ
г. Киев

ФОРМИРОВАНИЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩИХ ОФИЦЕРОВ В ПРОЦЕССЕ ПРАКТИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ КАК ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА

В статье проанализирована проблема культуры управления офицеров как системной психолого-педагогической проблемы, проанализированы научные источники, которые касаются управленческой культуры специалистов, представлена структура управленческой культуры офицеров. Формирование и развитие управленческой культуры офицеров необходимо связывать с всесторонним развитием их духовной сферы, профессионализма, компетентности. И здесь управленческая культура, являясь элементом во всех видах взаимоотношений с окружающим миром людей, вещей, природы, выступает основным и обязательным регулятором его управленческой деятельности и поведения. Уровень формирования управленческой культуры отображает функциональную надежность и адекватно обеспечивает поставленные перед офицерами управленческие задачи.

Ключевые слова: культура, управление, управленческая культура офицеров.

Стаття надійшла до редколегії 01.02.2016

УДК 378.6:37

Лариса ЛІХІЦЬКА
м. Вінниця
innagek68@mail.ru

ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО МОДЕЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ

У статті розглянуто інтегративний підхід до моделювання інноваційної діяльності студентів музично-педагогічних факультетів педагогічних університетів. Розроблена структура даного виду діяльності, а саме: мотиваційно-спонукальний, орієнтаційно-пізнавальний, процесуально-виконавський компоненти. Визначено, що готовність майбутніх учителів музики до мистецької інноваційної діяльності буде якісною і перспективною, якщо її розглядати як інтегративний кінцевий результат однієї із важливих граней процесу моделювання інноваційної підготовки учителів даного напрямку. Під інтегративним кінцевим результатом зумовлено накопичений за роки навчання у ВНЗ багатоаспектний і багаторівневий інноваційний ресурс спеціальних знань, навичок, умінь, який може реалізовуватись майбутнім учителем музики у практичній діяльності.

Ключові слова: інтегративний підхід, моделювання, інноваційна діяльність, майбутні вчителі музики, компонентна структура.

Розглядаючи мистецьку інноваційну діяльність, як найвищу ступінь педагогічної творчості майбутнього вчителя музики, яка забезпечує модернізацію різних ланок за-

гальноосвітньої музичної освіти і сприяє розвитку сталого інтересу до опанування й впровадження в музично-педагогічну практику новітніх науково містких й інформаційно-

педагогічних технологій, ми звертаємо увагу на вагомість даної проблеми в системі сучасної фахової підготовки майбутнього вчителя музики. Оновлення національної традиційної системи музично-педагогічної освіти полягає перш за все у формуванні різнобічно розвинутої особистості майбутнього вчителя музики, здатного не лише демонструвати свої педагогічні здібності, а й презентувати прогресивний стиль педагогічного керівництва найвищого рівня та творчі здобутки своїх учнів відповідно до сучасних освітніх вимог.

Враховуючи гостру потребу суспільства у високоосвічених, науковоозброєних педагогічних кадрах, які здатні забезпечити прогресивне зростання галузі й виховання у молодого покоління активної життєтворчої мотивації навчання, відповідно до сучасних європейських вимог та на підставі результатів теоретико-методичного аналізу літератури з проблеми дослідження, нами була визначена структура означеного феномена, що складається з таких компонентів: мотиваційно-спонукальний, орієнтаційно-пізнавальний, процесуально-виконавський.

Взаємопов'язаний інтегрований комплекс вищезазначених структурних компонентів об'єднує в собі всі напрямки традиційних академічних знань підготовки, як першої фази готовності майбутнього учителя музики до практичної діяльності, на основі якої базується розвиток оригінально-новаторських, творчо-імпровізаційних здібностей і здійснюється формування учителів мистецьких дисциплін нової формації. Синтезуючою зв'язуючою комплексу структурних компонентів готовності даного напрямку є стимуляція розвитку креативних здібностей студентів-музикантів, актуалізація їх новаторських ідей в галузі музичної педагогіки.

Розглядаючи поняття «готовність» до мистецької інноваційної діяльності відносно майбутніх учителів музики ми спиралась на трактування Н. Мойсеюк поняття готовності до педагогічної праці, яка розуміється нею як: «наявність в учня широкого діапазону мотивів процесуального та результативного плану діяльності, суб'єктивних цілей діяльності; орієнтування у зовнішніх і внутрішніх (наявність знань, умінь, досвіду, здібностей

тощо) умовах праці; здатність до самоактуалізації і самореалізації в діяльності; самоконтролю, самооцінки, самокорекції її процесу» [2, 633].

Ми вважаємо також, що готовність майбутніх учителів музики до мистецької інноваційної діяльності буде якісною і перспективною, якщо її розглядати як *інтегративний кінцевий результат* однієї із важливих граней процесу *моделювання інноваційної підготовки* учителів даного напрямку. У свою чергу під *інтегративним кінцевим результатом* ми розуміємо накопичений за роки навчання у вузі багатоаспектний і багаторівневий інноваційний ресурс спеціальних знань, навичок, умінь, який може реалізовуватись майбутнім учителем музики у різних сферах музично-педагогічної діяльності: від синтезованих мистецьких знань на уроках музики до міждисциплінарно інтегруючих предметів, теорії, концепції, методи та методики, яких можна також екстраполювати або успішно адаптувати до нових умов навчання.

Відносно розроблених структурних компонентів готовності майбутніх учителів музики до мистецької інноваційної діяльності нами були також розроблені критерії і показники сформованості готовності даного напрямку.

Здійснюючи констатувальну діагностику триєдиного комплексу структурних компонентів (з критеріями і показниками) та рівнями готовності майбутнього вчителя музики до мистецької інноваційної діяльності було визначено, що в основі мотиваційно-спонукального компонента, покладений *критерій* (міра прояву спонукальних мотивів до мистецької інноваційної діяльності), який вимірювався такими *показниками*: наявністю у студентів пізнавального інтересу до інноваційно-педагогічних технологій в музичному мистецтві як засобу фахового самовдосконалення; мотиваційною цілеспрямованістю майбутніх учителів музики до впровадження в музично-педагогічну практику ефективних мистецьких інноваційних технологій; умінням студентів інноваційно проектувати музичну діяльність з метою стимуляції творчої активності учнів.

В основі етимології слова «мотивація» закладено поняття *мотив* (від лат. *motus* – рух), що визначає спонукальну причину дій і поведінки людини, аргумент на користь якихось її вчинків, тобто ті причини, що примушують людину діяти певним чином. Зокрема С. Занюк наводить такі мотиви, що можуть спонукати вченого до наукової діяльності: «самореалізація; пізнавальний інтерес; самоствердження; матеріальні стимули (грошова винагорода); соціальні мотиви (відповідальність, прагнення принести користь суспільству); ідентифікація з кумиром» [1, 6]. Таким чином майбутній учитель музики, який докладає багато зусиль до опанування сучасних інноваційних методів, прагне досягти високих результатів, щоб, досягти професійної мети, забезпечити фахову майстерність – має високий рівень мотивації до музично-педагогічного навчання.

Тому, поняття «мотивація» розглядалось нами як сукупність стимулів (мотивів, потреб, ситуативних вчинків тощо), які, включаючи в роботу активність особистості, спонукають її до конкретних видів діяльності або поведінки. Притаманний людині пізнавальний мотив (стійке особистісне утворення, яке може проявляться у різних обставинах і відрізняється інтенсивністю або пасивністю) у психології розглядається як *пізнавальний інтерес* до змісту й процесу діяльності певного суб'єкта навчання (відносно нашої проблеми – інтерес майбутнього вчителя музики до мистецької інноваційної діяльності), прагнення до фахової самореалізація відносно сучасних освітніх вимог вищої школи в галузі музичної педагогіки [1, 6–7]. Інтерес до знань, допитливість і задоволення від самого процесу пізнання відносить його до групи провідних інтелектуально-спонукальних мотивів, оскільки у роботу пізнавальних процесів безпосередньо включаються такі психічні процеси як: увага сприймання мислення пам'ять та ін. До навчання певного суб'єкта освіти (особливо учителя музики, який одночасно має бути: вчителем-предметником, музикантом-виконавцем, керівником дитячого вокально-хорового ансамблю, хормейстером тощо) спонукає не один мотив, а декілька взаємопов'язаних і взаємодіючих мотивів різної властивос-

ті, які визначають, що активність навчання певній спеціальності зокрема – учителя музики забезпечує його «полімотивований характер» (Н. Мойсеюк) [2, 217].

У різних видах музичної діяльності важливу роль відіграють ситуативні фактори (вплив різних людей – викладачів-музикантів різних професій; попередній фаховий досвід; специфіка самої діяльності майбутнього вчителя музики й відповідна його поведінка у різних педагогічних ситуаціях (навчальних, особливості ансамблевого виконання музичних творів концертних, практичної роботи в школі тощо). На думку С. Занюка рівень актуальності та інтенсивності мотивації залежить від ситуативних її детермінант, тобто визначальної причинності, що зумовлює стимуляцію певних дій особистості. «Отже, мотивація, підкреслює автор, – це один із найважливіших факторів (поряд зі здібностями, знаннями, навичками), який забезпечує успіх у діяльності» [1, 9].

Поняття «спонукальний» уособлює в собі стимулюючі фактори, що дають поштовх активізації певної діяльності (відносно нашої проблеми – стимуляції мистецької інноваційної діяльності), викликають заохочення, зацікавленість, захопленість, можуть становити головну мету життєдіяльності людини.

Орієнтаційно-пізнавальний компонент, в основі якого був покладений *критерій* (ступінь особистої потреби майбутнього вчителя музики в опануванні мистецькими інноваційними методами і формами музичної освіти), вимірювався такими *показниками*: рівнем обізнаності майбутнього учителя музики у сфері мистецьких інноваційних технологій; орієнтацією студентів в актуальних наукових музично-педагогічних проблемах; умінням використовувати набутий мистецько-інноваційний досвід у різних формах музично-педагогічної діяльності.

Включаючи в структуру готовності майбутнього вчителя музики до мистецької інноваційної діяльності орієнтаційно-пізнавальний компонент нас цікавив: рівень накопичених знань музично-педагогічного новаторства і передового досвіду студентів вузів музично-педагогічного профілю, обізнаність їх у сфері інноваційних форм і методів музичної

освіти, інформованість і орієнтація в наукових проблемах даного напрямку, оволодіння знаннями психолого-педагогічних закономірностей індивідуального музично-творчого розвитку школярів, опанування теорією і практикою інноваційної педагогічної діяльності. У поняття «орієнтація» ми вкладаємо розвиток навичок у студентів-музикантів використовувати отримані в процесі інноваційного мистецького навчання у ВУЗ знання, уміння, навички; вміти диференціювати і систематизувати різні види інформаційних повідомлень; вибирати і використовувати в практиці найбільш потрібні й необхідні для музично-педагогічної діяльності.

Як відомо поняття «пізнання» (пізнавальний) тісно пов'язане з когнітивною психологією – науковою галуззю, що досліджує всі психічні процеси, які опосередковані пізнавальними (когнітивними) факторами. Дослідники когнітивної психології експериментували в різних напрямках : у рамках культурно-історичної концепції розвитку вищих психічних функцій Л. Виготський досліджував проблеми суспільно-історичної детермінації психіки людини; діяльнісному підходу дослідження свідомості й психіки присвячені роботи О. Леонтьєва, О. Лурія та ін.; засновник Женевської школи генетичної психології швейцарський психолог Ж. Піаже, відкрив ряд особливостей дитячих уявлень про оточуючий світ, в основі якої лежить певна розумова позиція дитини (егоцентризм) та багато інших досліджень. Основним методом когнітивної психології був визначений інформаційний підхід, в рамках якого нами розроблялись моделі й мікроструктури: сприймання й розуміння змісту технологій, розпізнавання музичних образів, увага, пам'ять, уява, мова, психологія розвитку, мислення, інтелектуальні здібності [3, 261].

Засвоєння змісту мистецьких інноваційних технологій, спрямоване на свідоме і довгострокове оволодіння комплексом знань даного напрямку та різними способами виконання музично-педагогічних дій. Чим вищий рівень осмислення і засвоєння цих знань тим вище рівень готовності майбутнього вчителя музики до мистецької інноваційної діяльності.

Процесуально-виконавський компонент сприяв визначенню виконавського рівня навичок та вмінь диференціації досвіду мистецько-педагогічних інновацій відповідно до можливостей контингенту певного класу з метою формування в учнів ціннісних художніх орієнтацій засобами музичного мистецтва. В основу цього компоненту був покладений *критерій* (міра здатності студента до творчої модифікації мистецьких інновацій), який вимірювався такими *показниками*: наявністю у студентів критичного ставлення до використання в практиці мистецько-педагогічних інновацій; проявом у них мистецько-педагогічного новаторства відповідно до контингенту школярів; схильністю до творчої імпровізаційних винаходів (завдань, ігор, виховних заходів); впровадженням власних новаторських засобів на уроках музики.

Перша частина назви даного компоненту «процесуальний» включає поняття «процес» (від лат. *processus* – просування вперед), який передбачає сукупність навчальних дій в напрямку мистецької інноваційної діяльності, метою досягнення якісного результату, високого фахового рівня

Друга частина назви компоненту «виконавський» передбачає практичне застосування різних інноваційних та власних новаторських засобів на уроках музики і демонструє рівень виконавської майстерності даного напрямку підготовки студентів-музикантів.

Процесуально-виконавський компонент даної проблеми розглядався нами як сукупність взаємоузгоджених і взаємопов'язаних навчально-інноваційних дій, спрямованих на розв'язання навчальних завдань і досягнення кінцевої фахової мети – опанування майстерністю майбутнього вчителя музики. У свою чергу ми пам'ятали, що «дія» в педагогіці розглядається як «довільний свідомий акт, спрямований на досягнення мети; структурний компонент діяльності» [2]. Цей компонент допомагав визначати процесуально-виконавський рівень умінь диференціації досвіду мистецько-педагогічних інновацій відповідно до можливостей контингенту певного класу з метою формування в учнів засобами музичного мистецтва ціннісних художніх орієнтацій. Процесуально-виконавський компо-

нент включав також уміння музично-пізнавальної діяльності (перцептивного розрізнення музичних звучань як символів певних національних й історичних культур (О. Рудницька), аналізу та розуміння об'єктивного музичного тексту (В. Медушевський), його порівняння із різними явищами художньої культури та особистим досвідом студента.

У висновках доцільно зазначити, що інтеграційний підхід до оволодіння студентами інноваціями вимагає від них: здатність упродовжувати у власну педагогічну діяльність новаторські засоби; схильність на новому рівні спілкуватися із школярами різного віку та розвивати їх комунікативно-мистецькі навички; уміння оцінювати музичні твори з їх художньо-естетичної вартості; вміння викори-

стовувати набуті знання на практиці; оригінальність творчо-імпрровізаційної мистецької діяльності; здатність до новаторських пошуків у організації різних видів діяльності на уроках музики, а саме: співу, гри на дитячих шумових та звуковисотних музичних інструментах, музично-сценічній імпрровізації, дидактичних іграх, винаходів нових виховних і музично-творчих завдань тощо.

Список використаних джерел

1. Занюк С. С. Психологія мотивації: [навч. посібник] / Сергій Степанович Занюк. – К. : Либідь, 2002. – 304 с.
2. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: [початковий посібник] / Нелі Євтихіївна Мойсеюк. – 5-е вид, доп. і переробл. – К. : ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2007. – 656 с.
3. Пиаже Ж. Избранные психологические труды / перев. с франц. А. Пятигорского. – М. : Междунар. пед. академия, 1994. – 673 с.

Larysa LIKHITSKA

Vinnytsia

INTERACTIVE APPROACH TO MODELING INNOVATIVE ACTIVITY OF A FUTURE MUSIC TEACHER

The article deals with an integrative approach to modeling innovation of music students and teaching faculties of pedagogical universities. The structure of this type of activity, namely motivational incentive, orientation and cognitive, procedural performing components. Determined that the readiness of the future teachers of music for artistic innovation and quality will be promising if it is seen as one integrative final result of the important facets of the simulation process innovation training teachers of this trend. In the end result is due integrative accumulated over years of study at the university multidimensional and multilevel innovative resource expertise, skills, skills that can be implemented in the future music teacher practice.

Key words: integrative approach, design, innovation, future teachers of music piece structure.

Лариса ЛИХИЦКАЯ

г. Винница

ИНТЕГРАТИВНЫЙ ПОДХОД К МОДЕЛИРОВАНИЮ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ МУЗЫКИ

В статье рассмотрен интегративный подход к моделированию инновационной деятельности студентов музыкально-педагогических факультетов педагогических университетов. Разработана структура данного вида деятельности, а именно: мотивационно-побудительный, ориентационно-познавательный, процессуально-исполнительный компоненты. Определено, что готовность будущих учителей музыки к художественной инновационной деятельности будет качественной и перспективной, если ее рассматривать как интегративный конечный результат одной из важных граней процесса моделирования инновационной подготовки учителей данного направления. Под интегративным конечным результатом обусловлено накопленный за годы учебы в ВУЗ многоаспектный и многоуровневый инновационный ресурс специальных знаний, навыков, умений, который может реализовываться будущим учителем музыки в практической деятельности.

Ключевые слова: интегративный подход, моделирование, инновационная деятельность, будущие учителя музыки, компонентная структура.

Стаття надійшла до редколегії 31.01.2016